

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐẶNG THỊ THU

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM BỆNH DỊCH
TẢ LỢN CHÂU PHI TẠI TỈNH QUẢNG NINH
VÀ ĐỀ XUẤT BIỆN PHÁP PHÒNG CHỐNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Thái Nguyên, năm 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐẶNG THỊ THU

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM BỆNH DỊCH
TẢ LỘN CHÂU PHI TẠI TỈNH QUẢNG NINH
VÀ ĐỀ XUẤT BIỆN PHÁP PHÒNG CHỐNG**

Ngành: Thú y

Mã số: 8.64.01.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phan Thị Hồng Phúc

Thái Nguyên, năm 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng:

Đây là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa công bố dưới bất kỳ hình thức nào.

Mọi sự giúp đỡ để thực hiện luận văn này được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 29 tháng 9 năm 2020

Tác giả luận văn

Đặng Thị Thư

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian học tập, với nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự giúp đỡ, hướng dẫn tận tình của nhiều cá nhân và tập thể, đến nay luận văn của tôi đã được hoàn thành. Nhân dịp này, cho phép tôi được tỏ lòng biết ơn và cảm ơn chân thành tới:

TS. Phan Thị Hồng Phúc - Trưởng khoa Chăn nuôi Thú y - Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên - Người cô tận tình và chu đáo đã luôn cổ vũ tinh thần, động viên, hướng dẫn và chỉ bảo cho tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Ban Giám hiệu, phòng Đào tạo, khoa Chăn nuôi - Thú y trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, các thầy cô giáo đã giúp đỡ, tạo điều kiện để tôi học tập, tiếp thu kiến thức của chương trình học.

Ban lãnh đạo và toàn thể cán bộ Chi cục Chăn nuôi và Thú y, đồng nghiệp đang làm việc trong lĩnh vực Chăn nuôi - Thú y của tỉnh Quảng Ninh.

Nhân dịp hoàn thành luận văn, cho phép tôi được gửi lời cảm ơn sâu sắc tới gia đình, người thân cùng bạn bè đã động viên giúp đỡ tôi vượt qua mọi khó khăn trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu, thực hiện đề tài.

Một lần nữa tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn, cảm ơn chân thành tới những tập thể, cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học tập.

Thái Nguyên, ngày 29 tháng 9 năm 2020

Tác giả luận văn

Đặng Thị Thu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu của đề tài.....	2
3. Ý nghĩa khoa học và ý nghĩa thực tiễn của đề tài.....	2
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Những nghiên cứu về bệnh dịch tả lợn châu Phi.....	3
1.1.1. Trên thế giới.....	3
1.1.2. Tại Việt Nam	6
1.2. Dịch tễ học bệnh dịch tả lợn châu Phi	9
1.2.1. Căn bệnh	9
1.2.2. Loài, lứa tuổi mắc bệnh	11
1.2.3. Con đường truyền lây	12
1.2.4. Cơ chế sinh bệnh.....	12
1.2.5. Triệu chứng, bệnh tích của bệnh dịch tả lợn châu Phi.....	13
1.3. Chẩn đoán bệnh dịch tả lợn châu Phi	14
1.3.1. Chẩn đoán phân biệt	14
1.3.2. Các phương pháp xét nghiệm phòng thí nghiệm.....	15
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	20
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	20
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	20
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	20
2.1.3. Thời gian nghiên cứu	20
2.2. Nội dung nghiên cứu	20
2.2.1. Thực trạng chăn nuôi lợn của tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2016 - 2020.	20
2.2.2. Kết quả xét nghiệm mẫu bệnh phẩm của lợn nghi mắc bệnh dịch tả châu Phi ...	20

2.2.3. Diễn biến của bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh.....	20
2.2.4. Tình hình lợn tiêu hủy do dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh	20
2.2.5. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo mùa tại tỉnh Quảng Ninh.....	20
2.2.6. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh theo phương thức chăn nuôi.....	20
2.2.7. Nghiên cứu tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh theo loại lợn	20
2.2.8. Công tác phòng chống dịch tả lợn châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh	20
2.2.9. Xây dựng bản đồ dịch tễ lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh	21
2.2.10. Một số đặc điểm bệnh lý của bệnh dịch tả lợn châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh.....	21
2.2.11. Đề xuất biện pháp phòng chống bệnh dịch tả lợn châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh	21
2.3. Phương pháp nghiên cứu	21
2.3.1. Phương pháp áp dụng để nghiên cứu đặc điểm dịch tễ và vẽ biểu đồ....	21
2.3.2. Phương pháp xét nghiệm mẫu	21
2.3.3. Phương pháp nghiên cứu đặc điểm bệnh lý của bệnh	24
2.3.4. Đề xuất biện pháp phòng chống bệnh DTLCP tại tỉnh Quảng Ninh.....	25
2.4. Phương pháp xử lý số liệu	25
2.4.1. Một số tham số thống kê.....	25
2.4.2. So sánh mức độ sai khác giữa 2 số trung bình.....	26
2.5. Phương pháp xây dựng bản đồ.	27
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	29
3.1. Thực trạng chăn nuôi lợn của tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2016 - 2020	29
3.2. Kết quả xét nghiệm mẫu bệnh phẩm của lợn nghi mắc bệnh dịch tả châu Phi.....	30
3.3. Diễn biến của bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh.....	32
3.4. Tình hình lợn tiêu hủy do dịch tả châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh.....	35
3.5. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo mùa tại tỉnh Quảng Ninh ...	37
3.6. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh theo phương thức chăn nuôi.....	39
3.7. Nghiên cứu tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh theo loại lợn.....	41

3.8. Công tác phòng chống dịch tả lợn châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh	42
3.8.1. Công tác phòng chống dịch bệnh cấp trung ương	42
3.8.2. Công tác phòng chống dịch bệnh chung của tỉnh Quảng Ninh	46
3.8.3. Thiệt hại kinh tế do dịch bệnh gây ra	49
3.9. Xây dựng bản đồ dịch tễ lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh.....	51
3.10. Một số đặc điểm bệnh lý của bệnh dịch tả lợn châu Phi tại tỉnh Quảng Ninh.....	53
3.10.1. Triệu chứng lâm sàng của lợn mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi	53
3.10.2. Sự thay đổi một số chỉ tiêu huyết học của lợn mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi.....	54
3.10.3. Biến đổi bệnh lý đại thể của lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi	58
3.10.4. Biến đổi bệnh lý vi thể của lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi.....	60
3.11. Đề xuất biện pháp phòng chống dịch bệnh dịch tả lợn châu Phi.....	64
3.11.1. Triển khai đồng bộ các giải pháp phòng chống DTLCP.	64
3.11.2. Kế hoạch quốc gia phòng, chống bệnh DTLCP giai đoạn 2020-2025.....	64
3.11.3. Các giải pháp tổng thể phòng, chống dịch bệnh.....	64
3.11.4. Hướng dẫn, giám sát việc nuôi tái đàn lợn	65
3.11.5. Giải pháp về cơ chế, chính sách	69
3.11.6. Phát triển ngành chăn nuôi khác	69
3.11.7. Về công tác kiểm dịch.....	69
3.11.8. Kịch bản hệ thống thú y.....	70
3.11.9. Giải pháp về thông tin tuyên truyền, báo cáo dịch	70
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	71
1. Kết luận.....	71
2. Khuyến nghị	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO	73

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

ASF	: African swine fever
ASFV	: African swine fever virus
CT	: Chỉ thị
cs	: cộng sự
DNA	: deoxyribonucleic acid
DT	: Dịch tễ
DTLCP	: dịch tả lợn châu Phi
ELISA	: Enzyme-linked Immunosorbent assay
FAO	: Food and Agriculture Organization of the United Nations
Nxb	: Nhà xuất bản
OIE	: Office International Epizooties
PCR	: Polymerase Chain Reaction
PTCN	: Phương thức chăn nuôi
TTg	: Thủ tướng
tr	: trang

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Thực trạng chăn nuôi lợn của tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2016 - 2020.....	29
Bảng 3.2. Kết quả xét nghiệm mẫu bệnh phẩm lợn nghi mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại Quảng Ninh năm 2019	31
Bảng 3.3. Diễn biến bệnh dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh	33
Bảng 3.4. Tỷ lệ lợn tiêu hủy do dịch tả châu Phi tại các địa phương của tỉnh Quảng Ninh	36
Bảng 3.5. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo mùa	37
Bảng 3.6. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo phương thức chăn nuôi	39
Bảng 3.7. Tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo loại lợn	41
Bảng 3.8. Thiệt hại do tiêu hủy lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi tại các huyện, thành phố, thị xã của Quảng Ninh được giải ngân trong năm 2019	50
Bảng 3.9. Triệu chứng lâm sàng chủ yếu của lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi.....	53
Bảng 3.10. Một số chỉ số hồng cầu lợn khỏe và lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi	54
Bảng 3.11. Một số chỉ số bạch cầu lợn khỏe và lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi	56
Bảng 3.12. Các tổn thương đại thể ở lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi	59
Bảng 3.13 Biến đổi bệnh tích vi thể ở lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi	60

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Bản đồ tình hình bệnh dịch tả lợn châu Phi trên thế giới 2019.....	3
Hình 1.2. Bản đồ bùng phát dịch tả lợn châu Phi giai đoạn 2005-2010	4
Hình 1.3. Bản đồ phân bố dịch tả lợn châu Phi ở Trung Quốc	5
Hình 1.4. Bản đồ thể hiện phân bố của bệnh dịch tả lợn châu Phi	5
Hình 1.5. Bản đồ thể hiện sự phân bố dịch tả lợn châu Phi tại Việt Nam	7
Hình 1.6. Bản đồ 17 tỉnh xuất hiện dịch tả lợn châu Phi tại Việt Nam và mức độ thiệt hại của ngành chăn nuôi.	7
Hình 1.7. Bản đồ thể hiện sự phân bố dịch tả lợn châu Phi tại Việt Nam	8
Hình 1.8. Ảnh vi rút (A. Ảnh vi rút dưới kính hiển vi điện tử, B. Ảnh vi rút cắt ngang và C. Ảnh mặt ngoài vi rút)	10
Hình 1.9. Phả hệ của vi rút DTLCP ở Việt Nam năm 2019	10
Hình 1.10. Vòng truyền lây bệnh dịch tả lợn châu Phi	12
Hình 3.1. Biểu đồ về thực trạng chăn nuôi lợn của tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2016 - 2020	30
Hình 3.2. Biểu đồ kết quả xét nghiệm mẫu bệnh phẩm lợn nghi mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại Quảng Ninh.....	32
Hình 3.3. Biểu đồ về tỷ lệ lợn tiêu hủy do dịch tả lợn châu Phi tại các địa phương tỉnh Quảng Ninh	37
Hình 3.4. Biểu đồ tình hình mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo mùa.....	38
Hình 3.5. Biểu đồ biểu diễn tỷ lệ mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi theo phương thức chăn nuôi tại các địa phương.....	40
Hình 3.6. Biểu đồ so sánh tỷ lệ lợn mắc bệnh dịch tả châu Phi theo loại lợn.....	42
Hình 3.7. Bản đồ dịch tả lợn mắc bệnh dịch tả lợn châu Phi tại Quảng Ninh	52
Hình 3.8. Biểu đồ so sánh một số chỉ tiêu hồng cầu giữa lợn bị bệnh dịch tả lợn châu Phi và lợn khỏe	56
Hình 3.9. Biểu đồ so sánh một số chỉ tiêu bạch cầu giữa lợn bị bệnh DTLCP và lợn khỏe.....	58